

Prof. JUDr. Vladimír Týč, CSc.

PRÁVO EVROPSKÉ UNIE II

Masarykova univerzita 2015

Sbližování práva v EU

Jednotný vnitřní trh

pramen: SFEU

Pojem jednotného vnitřního trhu - 1

- **4 základní svobody** – volný pohyb
 - zboží,
 - osob,
 - služeb,
 - kapitálu
- **Prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti**

Pojem jednotného vnitřního trhu - 2

- **společné politiky**
 - **základní (původní - již ve společném trhu)** – zemědělská, dopravní, společná obchodní, sociální, (soutěžní)
 - **novější (Maastricht – až v jednotném vnitřním trhu)** –
 - vízová, azylová a přistěhovalecká,
 - hospodářská a měnová,
 - fiskální (daně)
 - ochrana spotřebitele,
 - hospodářská a sociální soudržnost,
 - ochrana životního prostředí,
 - rozvojová spolupráce aj.

Sbližování (harmonizace) práva

- Právní režim EU tvoří:
 - vlastní **předpisy EU** – primární právo, nařízení platné ve všech členských státech
 - právní předpisy **členských států** přizpůsobené (modifikované) podle směrnic = **výsledek sbližování práva**
 - předěl: 1986 – JEA (kvalifikovaná většina)

Společný trh x jednotný vnitřní trh

- **přechod** od společného trhu k jednotnému vnitřnímu trhu (vyšší stupeň): cca 1993
- **právní nástroje**: Jednotný evropský akt 1986, Maastrichtská smlouva
- q1 a q2 rozšíření 4 základních **svobod**
- Maastricht: zavedení **nových společných politik**, perspektiva jednotné měny

Čtyři základní svobody

volný pohyb:

1. **zboží** (volný obchod)
2. **osob** (práce, podnikání, 0)
3. **služeb**
4. **kapitálu** (platby, investice)

Volný pohyb zboží

- **Překážky obchodu k odstranění:**
- - fiskální
 - cla a jiné dávky, daňová diskrim.
- - jiné (administrativní)
 - množstevní omezení, zákazy dovozu a vývozu

Administrativní překážky.

Kvantitativní omezení dovozu a opatření s rovnocenným účinkem 1

- Čl. 34 – chybí definice (vymezení)
- **Dassonville (8/74)**: jakékoli opatření státu, které znamená
 - přímé nebo nepřímé
 - skutečné nebo potencionální omezení pohybu zboží

Kvantitativní omezení dovozu a opatření s rovnocenným účinkem 2

- Neadekvátní šíře „dassonvillské“ definice
- **Cassis de Dijon (120/78)**: odůvodněná omezení:
 - kategorické požadavky (vitální zájmy) státu uznávané komunitárním právem
 - proporcionalita a nezbytnost jejich uplatnění

Kvantitativní omezení dovozu a opatření s rovnocenným účinkem 3

- další narušení „dassonvillské“ definice
- **Keck a Mithouard (C-267,268/91):**
- nediskriminační marketingové metody přípustné
- faktická opatření členského státu, nečinnost (**jahody**)

Kvantitativní omezení dovozu a opatření s rovnocenným účinkem: **dovolené výjimky (čl. 36)**

- ochrana veřejné mravnosti
- ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti
- ochrana života a zdraví
- ochrana kulturního bohatství
- ochrana práv k duševnímu vlastnictví
- **obecná podmínka: není svévolná diskriminace ani skryté omezování obchodu**

Metodika určování přípustnosti opatření:

- výjimka podle čl. 36:
 - **ANO** – opatření přípustné
 - **NE** – pokračování k judikatuře ESD
- výjimka obsažená v judikatuře k čl. 34:
 - **ANO** – opatření přípustné
 - **NE** – opatření definitivně nepřípustné

Volný pohyb služeb

- Poskytování služby v jiném členském státě
- Zákaz diskriminace podle státní příslušnosti
- Nesystematičnost a nahodilost činnosti
- Směrnice o službách: podmínky poskytování služeb

Mezinárodní ochrana duševního vlastnictví - 1

- **Pojem duševního vlastnictví**
- **průmyslová práva**
 - patenty
 - průmyslové a užité vzory
 - ochranné známky
 - zeměpisná označení
- **autorská práva** a práva příbuzná
- další (integrované obvody, software)

Mezinárodní ochrana duševního vlastnictví - 2

- teritoriální povaha práv – **omezenost územního dosahu práv**
- ochrana duševního vlastnictví jako nezbytná součást mezinárodního obchodu
- **přímý finanční aspekt:** investice do vývoje
- **nepřímý fin. aspekt:** ochrana dobrého jména
- ochrana spotřebitele
- cíl: zajistit **právní čistotu zboží**, které je předmětem obchodní transakce

Mezinárodní ochrana duševního vlastnictví - 3

- Tři směry **ochrany práv k DV v mezinárodním obchodě**:
- 1. Dobrá **právní ochrana** jednotlivých práv – národní a unijní právo
- 2. **Faktická ochrana** práv – vynutitelnost (TRIPS)
- 3. **Omezení ochrany** práv (navazující obchodní transakce – vyčerpání práva)

Mezinárodní ochrana duševního vlastnictví - 4

Skutečnost:

- 1. Národní a komunitární ochrana (**ochranná známka EU, evropský patent**)
- 2. viz dále
- 3. **omezení ochrany** práv – čl. 30 Smlouvy ES:
 - oddělení existence a výkonu práva,
 - unijní vyčerpání práva

Mezinárodní ochrana duševního vlastnictví – **vynucování práv**

Dohoda TRIPS – trojí sankce:

- 1. opatření **správní** (zabavení)
- 2. opatření **občanskoprávní** (náhrada škody)
- 3. opatření **trestní**
- + předběžná opatření, hraniční přechody
- nařízení EU: systém zakazující dovoz, vývoz a reexport padělaného, pirátského apod. zboží

Volný pohyb služeb

Pojem služby

- samostatná výdělečná činnost
- poskytovaná za úplatu
- nejde o pohyb zboží, osob ani kapitálu
- dočasné nebo jednorázové poskytování

Právo usazování x volný pohyb služeb

- právo usazování = podnikání
- volný pohyb právnických osob
- zákaz diskriminace
- zákaz omezení také při zřizování zastoupení, poboček, dceřiných společností
- zahrnuje také přístup k samostatně výdělečným činnostem, jejich výkon
- zřizování a provozování podniků

Právo usazování

- většinou se jedná o pobočku, organizační složku společnosti se sídlem v jiném členském státě
- je-li založena dceřiná společnost, je to usazení (podnikání) = působí „doma“

Právo usazování x volný pohyb služeb

- **odlišení služeb od práva usazování:**
- dočasné nebo jednorázové poskytování
- přeshraniční element – kdo se přemísťuje:
 - poskytovatel
 - příjemce
 - služba samotná

Podnikání = trvalost služba = dočasnost

- Služba je poskytována dočasně, jednorázově nebo příležitostně
- včetně např. velkých stavebních zakázek
- soustavná (trvalá) činnost: podnikání (nikoli služba) – jiný právní režim
- omezení: stejná jako u volného pohybu osob

Směrnice 2006/123 o službách na vnitřním trhu

- právo místa poskytování služby (země původu: strašák pro staré členy)
- odstranění určitých bariér
- protekcionismus zůstává
- vysílání pracovníků: zaměstnavatel vyše vlastní pracovníky na vlastní účet na základě smlouvy s příjemcem (zedníci)

Směrnice 2006/123 o službách na vnitřním trhu

- mírná vylepšení:
 - povolení k výkonu: zjednodušené předkládání dokumentů
 - jednotná kontaktní místa
 - žádost nevyřízena ve lhůtě: „tichý souhlas“
 - informace o poskytovateli služby příjemcům
 - ČR: implementace zákonem (prosinec 2009)

Pokračování: politiky EU